

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research

|| Sayı/Issue 13 (Aralık/December 2023), s. 1517-1533.
|| Geliş Tarihi-Received: 01.10.2023
|| Kabul Tarihi-Accepted: 07.12.2023
|| Araştırma Makalesi-Research Article
|| ISSN: 2687-5675
|| DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1369496

Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Performansı Öz Yeterliklerine İlişkin Düşünceleri

Music Teacher Candidates' Thoughts on Their Self-Efficacy in Piano Performance

Şefika TOPALAK*
Edanur KABA**

Öz

Bu araştırma, müzik öğretmeni adaylarının piyano performansı öz yeterliklerine ilişkin düşüncelerini incelemek amacı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma, nitel araştırma yöntemi modellerinden biri olan durum çalışması (örnek olay) modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılında Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenim gören, bireysel çalgısı piyano 10 öğretmen adayı oluşturmuştur. Çalışma grubunun seçilmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolayda örneklemeden yararlanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmış ve veriler içerik analizi yoluyla analiz edilerek tablolaştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; erkek katılımcıların tamamının piyano performansını yeterli gördüğü, piyano eğitimi alınan yıl ile piyano başarısı arasında bir ilişki olmadığı, ancak çalışılan saat ya da piyano çalışma sıklığının başarı ile ilişkisi olduğu, bir performans uygulamasından önce katılımcıların büyük çoğunluğunun kendisini sinirli ve gergin hissettiği ve heyecandan kaynaklanan sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre bireysel çalgı seçimlerinde öğrencilere seçecekleri çalgının öğrenme aşamaları, zorlukları, sağlayacağı mesleki avantajlar ve kullanım alanları hakkında yeterli bilgilendirme yapılması, çalgının her yönü ile öğretmen adaylarına tanıtılması ve konser ve dinletilerin yapılma sıklığının artırılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, piyano eğitimi, performans, öz yeterlik.

Abstract

This study was conducted to examine the thoughts of prospective music teachers about their piano performance self-efficacy. The study was conducted in the case study (case study) model, which is one of the qualitative research method models. The study group of the research consisted of 10 pre-service piano teachers studying at Trabzon University Fatih Faculty of Education, Department of Fine Arts Education, Department of Music Education in 2021-2022 academic year. In the selection of the study group, convenience sampling, one of the purposeful sampling methods, was used. Semi-structured interview questions developed by the researchers were used as data collection tools and the data were analyzed and

* Doç. Dr., Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, e-posta: sefikat@trabzon.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8626-5194.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Trabzon Üniversitesi, e-posta: edanurkaba7@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6692-2695.

tabulated through content analysis. According to the results of the research, it was determined that all male participants considered their piano performance adequate, there was no relationship between the year of piano education and piano success, but the number of hours studied or the frequency of piano practice was related to success, the majority of the participants felt nervous and tense before a performance practice and experienced problems caused by excitement. According to the results of the research, it was suggested that students should be adequately informed about the instrument they will choose, its learning stages, difficulties, professional advantages it will provide and the places to use the instrument, that the instrument should be introduced to prospective teachers in all aspects, and that the frequency of concerts and recitals should be increased.

Keywords: Music education, piano education, performance, self-efficacy.

Giriş

Bireylerin bir durum, olay ya da konuya ilişkin beceri ve kapasitelerini algılaması olarak düşünülebilen ve sosyal öğrenme kuramına dayanan öz yeterlik kavramını Bandura (1986) "İnsanların belli bir performansla ulaşabilmelerini sağlayacak eylemleri örgütlenme ve sergileme becerileri ile ilgili yargıları" (akt. Kotaman, 2008, s.112) olarak tanımlamıştır. Öz yeterlik kavramı yapılması düşünülen eylemin planlanması, bu eylem için gereken becerilerin farkına varılması, süreç içinde karşılaşılabilecek zorluklar ve aynı zamanda da elde edilmesi muhtemel kazançların gözden geçirilmesi ile oluşan güdülenme öğelerinden oluşmaktadır (Eytmiş ve diğerleri, 2020). Öz yeterliği yüksek olan bireyler öğrenme ortamlarına daha kolay uyum sağlar, öğrenme etkinliklerine daha istekli katılır, daha fazla çalışır ve öğrenme yaşantısındaki herhangi bir zorluğa karşı daha dayanıklı ve dirençli olurlar. Benzer şekilde öz yeterliği düşük olan bireyler de zor bir görevde kaygılı davranır, görevlerine karşı düşük düzeyde sorumluluk hissederler ve olumsuzluklara odaklanarak başarılarını engellerler (Yıldız, 2017).

Öz yeterlik kavramında vurgulanan, bireyin gerçekte sahip olduğu kapasite ve becerilerden çok bu kapasite ve becerileri sergilemeye ilişkin inançlarıdır. Yani öz yeterlik kişinin o konu ile ilgili kendisini nasıl hissettiği ve algıladığı ile ilgilidir. Bir başka deyişle " bireylerin kendilerini yeterli hissettikleri eylemleri gerçekleştirme ihtimallerinin yüksek; yeterli olmadıklarını düşündükleri eylemleri gerçekleştirme ihtimallerinin ise düşük olduğu yönündedir" (Arseven, 2016, s.67). Ancak Gün ve Yıldız'a (2014) göre bireyler gerçekte olduklarından daha farklı bir öz yeterlik inancına da sahip olabilmektedir. Yani aslında birey düşük performansla sahip iken yüksek bir öz yeterlik inancına, yüksek performansla sahipken de düşük öz yeterlik inancına sahip olabilir.

Öz yeterlik kavramı hayatın tüm alanını olduğu gibi öğretmenlik mesleğini de kapsamakta ve etkilemektedir. Bu durumda öğretmenin bir konuyu öğretme aşamasında konuya ilişkin öz yeterlik inancının öğretimi etkileyebileceği söylenebilir. Gün ve Yıldız (2014)'a göre bireyin sahip olduğu beceri ve performansı aktarmada önemli bir rol üstlenen öz yeterlik inancı yüksek ise birey potansiyeline daha çok güvenir ve problemlerin çözümünde daha çok çaba sarf eder. Çünkü öz yeterlik ve motivasyon arasında pozitif bir ilişki bulunmaktadır ve öz yeterlik arttıkça motivasyon da artmaktadır. (Eytmiş ve diğerleri, 2020; Yıldız ve Kardeş, 2021; Akhan ve Kaymak, 2021; Akkuş, 2013) Bu durum öğretmenlik mesleği bağlamında ele alındığında ise öz yeterlik inancı güçlü olan öğretmenlerin karşılaştıkları problemlerin çözümünde daha yaratıcı ve istekli olacakları söylenebilir.

Bilindiği gibi ülkemizde müzik öğretmeni yetiştirme görevi eğitim fakültelerine verilmiştir. Eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları müzik eğitimi ile ilgili pek çok alanda eğitim almaktadırlar. Mesleki müzik eğitiminin vazgeçilmez bir parçası olan çalgı eğitimi, çalgılar yoluyla bireylerde müziksel davranış oluşturma, geliştirme ve değiştirme eğitimlerini kapsayan yönü ile

müzik eğitiminin önemli alanlarından birisidir. Aynı zamanda” insanın kendisini yakından tanıyabilmesi, var olan yeteneklerini anlayabilmesi, eğitim aracılığıyla mevcut becerilerini geliştirip, yeni beceriler elde edebilmesi ve bu sayede kendisini gerçekleştirebilme şansı verir” (Uslu, 1998, s. 24). Müzik öğretmenliği anabilim dallarında yer alan bireysel çalgı dersleri kapsamında, öğretmen adaylarına sekiz yarıyıl boyunca Türk ve batı müziği enstrümanlarından seçmiş olduğu çalgının eğitimi ve öğretimi yapılır. Bu çalgılardan birisi olan piyano eğitimi” bireye piyano çalma davranışlarının kazandırılması ve bu yolla mesleğinin gerektirdiği müziksel davranış ve birikimlerin geliştirilmesi sürecidir.” (Yokuş ve Demirbatır, 2009). Bu süreçte öğretmen adaylarına piyanoyu meslek hayatlarına yönelik kullanma becerileri kazandırılır. Piyano eğitimi temelde müziği anlama, icra etme, dinleme, genel müzik kültürü oluşturma ve müziğin diğer bileşenleri ile ilişkilendirme çalışmalarını içermesi yönleri ile müzik eğitiminin ayrılmaz bir parçasıdır.

Öğretmen adaylarının piyano becerileri Özen’e (1998) göre müzik öğretmenliği anabilim dallarında öğrenim görmeye başladıklarındaki hazır bulunuşlukları, piyanoya yönelik motivasyonları, piyano dersinin program hedefleri, piyanoda kazanılan becerilerin uygulanabilmesiyle doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda müzik öğretmeni adaylarından bireysel çalgısı piyano olanların piyanoya yönelik öz yeterlik algıları da onların gerek öğrencilik gerekse ileride gerçekleştirecekleri mesleki yaşantılarını olumlu ya da olumsuz etkilemesi bakımından önemlidir. Çünkü piyanoya yönelik geliştirdikleri düşük öz yeterlik mesleki yaşantılarını olumsuz, yüksek öz yeterlik ise olumlu yönden etkileyebilecektir.

Alanyazında piyano eğitimi alanında yapılmış pek çok öz yeterlik çalışması bulunmaktadır. Bu çalışmalardan bazıları piyanoya yönelik öz yeterlik ölçeği geliştirme çalışmaları olarak tespit edilmiştir. Gün ve Yıldız (2014) tarafından geliştirilen müzik öğretmen adaylarına yönelik piyano performansı öz yeterlik ölçeği çalışmasında yazarlar öncelikle teorik yöntemleri incelemiş ve soru havuzu oluşturmuşlardır. Ardından 175 kişilik örneklem grubuna uygulanan ön uygulama verilerinin toplanması ve gerçekleştirilen analizler sonucunda ölçeğin teknik düzey algısı, sahne kaygısı algısı ve performans düzeyi algısı olmak üzere üç faktörlü yapısı ile geçerli ve güvenilir bir öz yeterlik ölçeği geliştirmişlerdir. Bir diğer ölçek geliştirme çalışmasında Kurtuldu ve Bulut (2017), örneklem grubunu 456 piyano öğrencisinin oluşturduğu gruba otuz iki ifadeden oluşan ölçeği uygulamıştır. Uygun istatistiksel analizlerin sonucunda geliştirilen ölçeğin, piyanoya yönelik temel becerilere, teknik seviyeye ve çalışma disiplinine yönelik öz yeterlilikleri, öğrendiklerini algılama ve uygulamaya yönelik öz yeterlilikleri, ulaşılan bilgi düzeyine ve öz değerlendirmeye yönelik öz yeterlilikleri ölçebilecek nitelikte olduğunu tespit etmiştir.

Piyanoya yönelik öz yeterliklerin çeşitli değişkenlerle incelendiği araştırmalardan Özer (2020), müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin düşünme stilleri ve piyano derslerine yönelik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi çalışmasında dört farklı üniversiteden 310 gönüllü ile çalışmıştır. Katılımcıların düşünme stilleri ile demografik verileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamış, öz yeterlikleri ile piyano dersi akademik puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca liberal, yasama ve yürütme düşünme stilleri ile piyano dersine yönelik öz yeterlik puanları arasında pozitif yönde bir anlamlı ilişki, anarşik, oligarşik, hiyerarşik, monarşik ve dışsal düşünme stilleri ile orta ve düşük seviyede negatif yönlü anlamlı ilişki tespit etmişlerdir. Durak (2020), müzik eğitimi ana bilim dalı öğrencilerinin piyano performansına yönelik öz yeterlik algıları ile sınav kaygıları arasındaki ilişkiyi incelediği yüksek lisans tezinde 718 katılımcı ile çalışmıştır. Çalışma sonunda piyano

performansı öz yeterlik algıları ile sınav kaygılarının orta düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu, cinsiyet değişkeni yönünden kadınların, teknik düzey ve performans düzeyi algı puanlarının erkeklere göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Sınıf değişkeni yönünden yapılan incelemelerde teknik düzey algısı alt boyutunda dördüncü sınıf öğrencileri yönünde anlamlı fark bulunduğu, mezun olunan lise türünde ise güzel sanatlar lisesi mezunu öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Piyanoya başlama yaşı dikkate alındığında 6-13 yaşında piyanoya başlayanlar yönünde ve günlük çalışma süresi değişkeninde ise günde 2 saatten fazla çalışanlar yönünde anlamlı farklılık bulunduğu, akademik başarı notuna göre ise notu AA-BA olan öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Bir diğer çalışma olan Ünal ve Bulut (2019), mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin piyano dersine yönelik öz yeterliklerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi başlıklı çalışmada 550 katılımcı ile çalışmıştır. Araştırma sonuçlarında mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin öz yeterlik puanları ile tanımlayıcı değişkenlerden öğrenim görülen üniversite, yaş, cinsiyet ve mezun olunan lise türü değişkeni açısından anlamsal farklılık gösterdiği; öğrenim görülen fakülte, öğrenim görülen sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamsal farklılık göstermediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Kurtuldu (2017) piyano öğrencilerinin öz yeterlik düzeyleri ile piyano dersi başarılarının karşılaştırılması çalışmada 60 öğrenci ile çalışmış, düşük orta ve yüksek düzeyli piyano başarısına sahip öğrencilerin öz yeterliklerini karşılaştırmıştır. Çalışma sonucunda, katılımcıların yalnızca başarı düzeyi yönünde farklı sonuçlar verdiğini tespit etmişlerdir. Tanımlayıcı değişkenler bağlamında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Jelen (2017), müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygısı ve piyano performans öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi çalışmada 524 katılımcı ile çalışmış, araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin müzikal performans kaygısı ile piyano performansı öz-yeterlik düzeyleri arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Cinsiyet değişkenine bakıldığında müzik performans kaygılarının anlamlı düzeyde farklı olduğu; kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre daha yüksek düzeyde müzikal performans kaygısı gösterdikleri, cinsiyete göre piyano icrası öz-yeterlik düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirlenmiştir. Sınıf değişkenine göre birinci sınıf öğrencilerinin müzik performans kaygılarının ikinci ve dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha düşük olduğu, birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin piyano performansı öz-yeterlikleri dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha düşük olduğu da çalışmada tespit edilmiştir. Babacan ve Babacan (2017), müzik öğretmeni adaylarının piyano performansı öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi çalışması sonucunda, öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik algılarının orta düzeyde olduğu cinsiyet, sınıf ve mezun olunan lise değişkeni yönünden piyano performans öz yeterlik düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmadığını tespit etmişlerdir. Pirlibeyoğlu (2015), yürüttüğü yüksek lisans tezinde öğrencilerin piyano performans öz yeterlik algılarının orta düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir. Öğretim elemanlarının öğrencilerin piyano performanslarına yönelik düşüncelerinde öğrencilerinin büyük çoğunluğunun teknik ve müzikalite açısından yetersiz olduğunu, topluluk önünde performans sergilemekte kendilerini yetersiz hissettikleri, bir müzik öğretmeninden beklenen piyano performansını çoğu zaman yerine getiremediklerini düşündüklerini tespit etmiştir.

Görüldüğü gibi piyanoya yönelik öz yeterlik çalışmaları literatürde pek çok çalışmaya konu olmuştur. İlgili alan yazın taramasında çalışmaların tamamının nicel araştırma prensiplerine göre yapılmış olduğu görülmüştür. Ancak alanyazında, bizlere araştırılan konu ile ilgili detaylı inceleme olanağı sunan, nitel araştırma yöntemi ile çalışılmış, bireysel çalgısı piyano olan öğretmen adaylarının kendi öz yeterliklerine ilişkin görüşlerinin alındığı ve katılımcı görüşlerinin müzik öğretmenliği anabilim dallarında

öğrenime başladıklarındaki piyano hazır bulunuşlukları, piyano çalışma durumları ve ders başarıları gibi değişkenlerle incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırmanın bu yönü ile literatüre katkı sağlayarak bu konuda araştırma yapacak olan araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı

Bu araştırma, müzik öğretmeni adaylarının piyano performansı öz yeterliklerine ilişkin düşüncelerini incelemek amacı ile yürütülmüştür. Bu amaca ulaşmak için araştırmanın problem cümlesi müzik öğretmeni adaylarının piyano performansı öz yeterliklerine ilişkin düşünceleri nasıl bir dağılım göstermektedir? Olarak belirlenmiş ve çalışmanın alt problemleri de katılımcıların;

1. Demografik yönden; piyano eğitimi aldıkları yıl, yaşadıkları yerde piyano olma durumu, haftalık piyano çalışma sıklığı, haftalık piyano çalışma süresi, ders başarı durumları, Piyano çalışırken etrafın tepkisine, Enstrümanını değiştirme isteğine, Piyano mesleki yaşamlarında kullanmaya, Piyano ile akademik kariyer yapmaya, Performans korkusu ile baş etme yollarına ve Piyanoda yaşanan olumsuzlukları çözme yollarına,
2. Performans düzeyi algıları (kendi piyano performanslarına ilişkin görüşleri ve sahne kaygısı algıları)
3. Sahne kaygısı algılarına (topluluk karşısında çalarken kendi piyano performanslarına ilişkin hissettikleri) ilişkin düşünceleri nasıl bir dağılım göstermektedir? Sorularına cevap aranmaya çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırma nitel araştırma yöntemi modellerinden biri olan durum çalışması (örnek olay) modelinde yürütülmüştür. Çepni'ye göre (2018: 77) " Bu yöntem ile daha çok nasıl, niçin ve ne sorularına cevaplar aranır. Buradaki asıl amaç; bazı genel teorileri aydınlatmak için incelenen örnek olayları etraflıca tanıtmaktır. Örnek olay çalışması, araştırma metotlarının, veri toplama kaynaklarının (mülakat, gözlem, anket, doküman vb.) tümünü kapsayabilen bir şemsiye" olarak tanımlanmaktadır.

Çalışma grubu

Müzik öğretmeni adaylarının piyano performansı öz yeterliklerine ilişkin düşüncelerini tespit etmek amacı ile yürütülmüş olan bu araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılında Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim dalında üçüncü sınıfta bireysel çalgısı piyano olarak öğrenim gören 10 öğretmen adayı oluşturmuştur. Çalışma grubunun seçilmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden birisi olan kolayda örneklemeden yararlanılmıştır. Bu örnekleme ulaşılması en hızlı, en kolay ve en ekonomik örnekleme yoludur (Baltacı, 2018). Bu örnekleme yolunun seçiminde araştırmacılardan birisinin çalışmanın yapıldığı üniversitenin müzik öğretmenliği anabilim dalında üçüncü sınıfta öğrenim görmesi ve bireysel çalgısının piyano olması etkili olmuştur. 2021-2022 eğitim öğretim yılında Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim dalında 3. sınıfta öğrenim gören ve bireysel çalgısı piyano olan 12 öğretmen adayı bulunmaktadır. Bu adaylardan biri çalışmanın yürütücülerinden birisidir. O nedenle veri toplama aşamasına katılmamıştır. Bir aday da çalışmaya gönüllü olmamış, çalışma verilerine katılmak istememiştir. Bu öğretmen adayı ile pilot çalışma gerçekleştirilmiş elde edilen veriler çalışmaya dâhil edilmemiştir. Pilot çalışma ile görüşme sorularının anlaşılabilirliği test edilerek görüşme sürecinde

karşılaşılabilecek sorunlar tespit edilmek istenmiştir. Pilot çalışmanın sonunda görüşme sorularında anlaşılmayan bir soru ya da durum bulunmadığı tespit edilerek çalışmaya başlanmıştır. Pilot çalışma sonuçlarında, çalışma bulguları ile örtüşen şekilde katılımcının kendi piyano performansını orta düzeyde değerlendirdiği, performans kaygısı hissettiği ve bu nedenle topluluk önünde çalmaktan kaçındığı, enstrümanını çok sevdiği ve mesleki yaşantısında kullanmak istediği sonuçları tespit edilmiştir. Çalışmada katılımcılar K harfi ile kodlanarak gösterilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik dağılımları

Kod	Cinsiyet	Piyano eğitimi alınan yıl	Ev ya da yaşanılan yerde çalgısı olma	Haftalık çalışma sıklığı	Haftalık çalışma süresi	En son dönem not ortalamaları	En son dönem harf notu	Altı dönem not ortalaması	Altı dönem notu harf karşılığı
1	K	3 yıl	Org	3-4 gün	4 saat	52,5	DC	66	CC
2	K	8 yıl	Piyano	1 gün	5 saat	23	FF	23	FF
3	K	3 yıl	Piyano	7 gün	3 saat	85	BA	95	AA
4	E	7 yıl	Piyano	3-4 gün	2 saat	0	FF	40	DD
5	K	4 yıl	Org	3-4 gün	2 saat	72	DC	77	BB
6	E	4 yıl	Piyano	7 gün	2 saat	100	AA	95	AA
7	K	8 yıl	Yok	3-4 gün	3 saat	90	AA	80	BA
8	K	7 yıl	Piyano	7 gün	2 saat	52,5	DC	80	BA
9	K	8 yıl	Piyano	7 gün	5 saat	92,5	AA	95	AA
10	K	4 yıl	Piyano	3-4 gün	3 saat	58	DC	70	CB

Tablo 1 verilerine göre, çalışma verilerinin toplandığı katılımcılardan sekizi kadın ikisi erkektir. Tabloda bir diğer veri katılımcıların piyano eğitimi aldıkları süredir. Verilere göre katılımcılardan yalnızca ikisinin üç yıldır piyano eğitimi almakta olduğu, diğer katılımcıların dört ve daha fazla süredir piyano eğitimi aldıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Katılımcıların evlerinde ya da yaşadıkları yerde piyano çalgılarının olma durumları incelendiğinde, bir katılımcının (K7) dışında diğer tüm katılımcıların evlerinde ya da yaşadıkları yerde çalışmak için enstrümanlarının olduğu söylenebilir. Tablo 1 verilerinden, katılımcılardan dördünün her gün piyano çalıştığı, dördünün haftada üç ya da dört gün piyano çalışmaya zaman ayırdığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının piyano çalışmaya ayırdıkları süre incelendiğinde iki saat çalıştığını belirten katılımcıların en sıklıkla görüldüğü söylenebilir (K4, K5, K6, K8). Ardından üç saat çalıştığını ifade eden üç katılımcı (K3, K7, K10) ve beş saat çalıştığını belirten iki katılımcı (K2, K9) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo verileri incelendiğinde, araştırma grubunun en son dönem piyano not ortalamaları ve bu notların harf notu olarak karşılıkları görülmektedir. Öğretmen adaylarının dördü seksen ve üzeri not olarak geçmiştir. Dördü elli ile elli dokuz not ortalaması ile sınırda geçmiş, biri genel not ortalamasını iki ve üzeri olması durumunda geçilecek ortalama olan DD almış ve biri de FF harf notu ile dersten kalmıştır. Katılımcıların üniversitede okurken aldıkları altı dönem piyano dersi not ortalamaları ile

bu notların harf karşılıklarının incelendiği sütunlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun altı dönem genel not ortalamasının CC ve üzeri notla başarılı oldukları söylenebilir.

Tablo verilerine tekrar dikkat edildiğinde, katılımcıların haftalık piyano çalışma sıklıklarının incelendiği verilerde haftada bir gün çalıştığını ifade eden K2'nin not ortalamasının gerek son dönemde gerekse altı dönem için not ortalamasının FF olarak yer alması öğretmen adayının çalışma eksikliğinin olduğunu düşündürmüştür. Bu duruma göre, haftalık çalışma sıklığının piyano dersinin başarısına etki ettiği söylenebilir.

Tablo 2. Katılımcıların piyano çalışırken etrafın tepkisine ilişkin düşüncelerin dağılımları

Kategori	İfadeler	Rahatsız olan	Katılımcı kodu
Çalışırken etrafa rahatsızlık verdiğini hissetme	Evet	Alt kat komşu	K1, K5
		Etraftakiler	K2, K3
	Hayır		K4, K6, K7, K8, K9, K10

Tablo 2'de, çalışma grubunun piyano çalışırken etrafın tepkisine ilişkin düşüncelerin dağılımları incelenmektedir. Katılımcılara yöneltilen piyano çalışırken etrafa rahatsızlık verdiğinizi düşünüyor musunuz? Sorusuna dört katılımcı evet diğer altı katılımcı da hayır kimse rahatsız olmuyor yanıtını vermiştir. Yorumlar incelendiğinde K5" Çalışırken geç saat olduğunda alt kattakiler rahatsız olmuşlardı o yüzden saat sınırı koymuşlardı bize. Yani en geç saat 10'a kadar çalabiliyorum"; K2" Etraftakiler rahatsız oluyor, ben de onlarınkinden oluyorum" K3" Kaldığım aparttan dolayı çok yüksek sesle çalamıyorum, bazen kulaklıkla çalışıyorum o yüzden sesini kısıp çalmam gerekiyor o piyano tuşelerinin sesleri, tuş sesi duyuluyor. Onlar sıkıntı olabiliyor. O yüzden olabildiğince okulda boş zamanımda çalışıyorum, kulaklıkla çalışıyorum ya da sesini çok az kısıp kendim böyle azıcık duyabileceğim şekilde kısarak öylelikle tekrar ediyorum" demektedir. Piyano çalışmalarında herhangi bir rahatsızlık yaşanmadığını ifade eden katılımcılardan K7" Genelde okulda çalıştığım için böyle bir sıkıntı olmuyor zaten etrafta benim dışımda da ses oluyor"; K9" Yok, şöyle evdeki piyanodan bahsediyorsak eğer komşularımız benim zaten müzik öğretmenliği okuduğumdan haberdarlar. Yani çalışma saatlerimi tabii ki ben insanlara rahatsızlık vermemek için akşama doğru aşırı olmamaya çalışıyorum ama şu ana kadar öyle bir rahatsızlık söz konusu olmadı"; K10" Piyanomda kulaklığım olduğu için sadece kendim duyabilecek şekilde çalışıyorum. Etrafımdakiler rahatsız olmuyor" demişlerdir.

Tablo 3. Katılımcıların enstrümanını değiştirme isteğine yönelik düşüncelerinin dağılımları

Kategori	İfadeler	Enstrüman	Katılımcı kodu
Bir şans olsaydı değişir miydi?	Evet	Ud	K1, K5
		Flüt	K2
	Hayır		K3, K4, K6, K7, K8, K9, K10

Tablo 3'te, katılımcılara yöneltilen bir şansınız olsa bireysel çalgınızı değiştirmek ister miydiniz? Sorusuna verilen cevaplar görülmektedir. Alınan cevaplara göre üç katılımcı (K1, K2, K5) evet değiştirmek isterdim yanıtını vermiştir. K1" Piyanoda zorlandığımı düşünüyorum çok iyi değilim. Çok zorlanıyorum parçalarda falan. Kendimi çok yeterli görmüyorum, o yüzden piyanoyu değiştirmek isterdim"; K2" Sanırım eskisi kadar güzel gelmiyor bana piyano çalışmak" ..." Sıkıyor beni biraz. Sınavlarımızdan

dolayı olabilir sanırım ama soğudum enstrümanımdan. Çalışmak zorunda kaldığım şeyleri çalışmak istemiyorum çok. Daha çok kendi istediklerimi çalışmak istiyorum onun için. Çalıştığımız parçalar hoşuma gitmiyor mesela"; K5" Türk müziğini daha çok seviyorum ve Türk müziklerini duyunca çok hoşlanıyorum. Mesela kanun duyunca ud duyunca çok hoşuma gidiyor" derken yedi katılımcı piyano çalmaktan memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Bu yorumlar: K6" Piyanoyla devam etmek isterim"; K7" Bu şansımı üniversitede kullandım. İlk geldiğimde başka bir enstrümandı. Piyanoyla değiştirdim. Tekrar değiştirmek istemem"; K8" Değiştirmek istemezdim, ben zaten piyanoyu sevdiğim için piyanoya geçtim"; K9" Enstrümanımı çok seviyorum. Lisede keman çalışıyordum. Kemanı da çok seviyorum ve iyi çaldığımı düşünüyorum ama biz üniversite 1. sınıftayken çalgı seçimi olacağı zaman ikilemde kalmıştım piyano ve keman çalabildiğim için ama hiç de pişmanlık duymuyorum. Kemanın yeri de ayrı bende ama iyi ki de her zaman dile getiriyorum iyi ki de piyano seçmişim"; K10" Bireysel çalgımı değiştirmek istemezdim. Bence en güzel enstrüman. Bütün enstrümanların ana çalgısı olarak bu enstrüman çok güzel bence" yorumları oluşturmuştur.

Çalışma grubunu oluşturan katılımcılara" Arkadaşlarınıza ya da çevrenizdekilere piyano çalmayı önerir misiniz" Sorusu yöneltilmiş, bu soruya tüm katılımcılar" Evet öneririm" yanıtını vermişlerdir. Bu yorumlardan K1" Öneririm yani piyano ses olarak sesi geliştirmede daha iyi aslında hani mesela üç ses dört ses çalışırken falan işitme çalışmalarında daha iyi olduğu için"; K2" Şu olabilir belki beyninin iki tarafını da kullanıyorsun piyano çalarken geliştiriyor seni. Bu tarz şeyler için olabilir" demiş K5'te" Öğrenmesi daha kolay geldi yani piyanoyu daha kolay öğrenmiştim. Bu yönüyle önerebilirim evet" demiştir.

Bu tablo verilerinde dikkat çeken bir bulgu da katılımcılardan enstrümanını değiştirmek isteyen (K1, K2 ve K5) katılımcıların da piyanoyu arkadaşlarına tavsiye ettiklerini ifade ettikleri dikkat çekmiş, bu durum katılımcıların enstrümana değer vermekle birlikte kendilerinin yapamadığını düşündükleri için enstrümanlarını değiştirmek istediklerini düşündürmüştür.

Tablo 4. Katılımcıların piyanoyu mesleki yaşamlarında kullanmaya yönelik düşüncelerinin dağılımları

Kategori	İfadeler	Sebepler	Katılımcı kodu
Meslek yaşamında kullanma	Evet planlıyor	Eşlik için	K4, K5, K7, K9
		Etkinliklerde	K3, K4, K6
		Ders anlatımında	K7, K8
		Çalgı öğretiminde	K3
		Resital	K10
Hayır planlamıyor	Kendisini yeterli hissetmeme	K1, K2,	

Tablo 4'te yer alan çalışma grubunun piyanoyu meslek yaşantısında aktif olarak kullanma ile ilgili düşüncelerine ilişkin veriler incelendiğinde, katılımcıların büyük çoğunluğunun mesleki yaşantısında piyanoyu kullanmak istedikleri görülmektedir. Öğretmen adayları şarkı ya da parçalara eşlik etmede, özel gün ya da etkinliklerde, ders anlatımlarında, bireysel bir çalgı olarak öğretiminde ve etkinliklerde resital olarak icra etme gibi çeşitli alanlarda kullanabileceklerini düşünmektedirler. Konuya ilişkin görüşme örnekleri şöyledir: K4" Kesinlikle kullanacağımı düşünüyorum. Herhangi bir etkinlikte eşliklerimizi çalabiliriz"; K6" Genellikle yılsonu geceleri ya da milli bayramlarda

çalabilirim"; K5, K7" Şarkı söylerken çalabilirim. Eşlik yaparım"; K9" Pişano şarkılara eşlikte kullanılan çok temel bir enstrüman"; K3" İleride öğretmen olursam eğer piyanoyu her alanda kullanabileceğimi düşünüyorum. Piyanoyu öğretmede hem de etkinliklerde"; K7" Öğrenciye bir konuyu anlatmak için kullanabilirim"; K8" Derslerde kullanılabilir zaten, çocuk şarkıları öğretiminde kullanıldığı için fayda, katkı sağlar"; K10" Özel günlerde pişano eserleri çalabilirim okulda" demişlerdir. Ancak iki katılımcı (K1 ve K2) mesleklerinde piyanoyu kullanmayacaklarını ifade etmiş ve bunun sebebi olarak da K1, K2" Kendimi çok yeterli görmediğimi düşünüyorum" demişlerdir.

Tablo 5. Katılımcıların bireysel çalgıları ile akademik kariyere ilişkin düşüncelerinin dağılımları

Kategori	İfadeler	Sebepler	Katılımcı kodu
Akademik kariyer planı	Hayır	Kendisini piyanoda yetersiz görme	K2, K5, K7, K8, K10
		Batı müziği çalgısı olması	K1
	Evet		K4, K6, K9
	Kararsız		K3

Öğretmen adaylarının bireysel çalgıları ile akademik kariyere ilişkin düşüncelerinin dağılımları Tablo 5'te yer almaktadır. Tablo verilerinden anlaşılacağı gibi, çoğunluğu pişano ile akademik kariyer planlamadığını ifade etmektedir. Bunun nedeni olarak yine kendilerini piyanoda yetersiz hissettikleri söylenebilir. Bu bulguyu destekleyen ifadeler K2" Çünkü kendimi çok yeterli görmediğimi düşünüyorum" demiş benzer şekilde K5" Bazı parçalarda zorlandığım için. Yani her şeyi çok iyi çalamadığım için"; K7" Yeterli hissetmiyorum akademik seviye için"; K8" Yeteri kadar çalışmadığımı düşündüğüm için o derecede olduğumu da düşünmüyorum" K10" Çok fazla çalışmadığım için, piyanoyu sonradan keşfettiğim için, fazla bir temelim olmadığı ve piyanoyu sonradan öğrendiğim için zor geliyor bana onun için yapamam" demiştir. Yorumlarda K1'in yorumu dikkat çekicidir. K1" Piyanoda devam etmeyi istemiyorum çünkü hep batı müziği çalınıyor ben de batı müziğinden artık sıkıldım"; demiştir. Buna karşın üç katılımcı akademik kariyer ile ilgili istekli olduklarını ifade etmiştir. K4; K6" Piyanoda akademik kariyer yapmayı isterim"; K9" Benim hayalim üniversitede akademisyen olmak. Kendi branşımı öğrencilere yansıtabilmek pişano öğretmek istiyorum. O nedenle akademisyen olmak istiyorum" cümleleri ile görüşlerini belirtmiştir. Bir katılımcı da K3" Şu anda öyle bir düşüncem yok ama eğer öyle bir düşünceye girersem yapacağımı düşünüyorum" sözleri ile bu konuda kararsızlığını ifade etmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların piyanoda yaşanan olumsuzlukları çözme yollarının dağılımları

Kategori	İfadeler	Katılımcı kodu
Çözüm yolları	Daha çok çalışma	K1, K2, K3, K6, K9
	Başarısızlığın sebeplerini araştırma	K4, K7
	Kendi kendine düzelmeyi bekleme	K5

	Kendisini motive etme	K8,K10
--	-----------------------	--------

Katılımcıların piyanoda bir olumsuzluk yaşadığınızda nasıl çözüyorsunuz sorusuna ilişkin yorumları ve olumsuzlukları çözme yolları Tablo 6 verilerinde yer almaktadır. Katılımcılar en sıklıkla daha çok çalışmayı tercih etmektedir. Görüşme dökümlerine göre K1" Daha çok çalışmaya çalışıyorum"; K2" Baştan alayım... düşmem"; K3" Bir hata yaptıysam da ben bunun farkındayım. Farkında değilsem de bana söylendiğinde düşünürüm bakarım evet doğruysa gerçekten öyle bir şey varsa doğru, yanlış yapmışım der kabul eder ve hatamı düzeltirim"; K6" Eksik çalıştığımı aslında bunu zamanla düzeltebileceğimi düşünürüm"; K9" Piyanoyu o kadar çok seviyorum ki ona duyduğum o sevgi daha çok çalışma isteği, kendimi geliştirme isteği o yılgınlığının da önüne geçiyor"; K4" Öncelikle o sorunun neden kaynaklı olduğunu düşünürüm, araştırırım. Neden böyle oldu diye sorarım... Ders çıkarırım daha iyisini yapmak için uğraşırım"; K7" Kontrol ederek hatamı gerçekten hata mı yoksa nasıl düzeltebilirim gibi düşünürüm"; K5" Kendi kendime, biraz zaman geçince"; K8" Kendimi motive ederek bu durumu çözmeye çalışıyorum"; K10" Herhangi bir olumsuzluk yaşamam durumunda kesinlikle yılgınlığa düşmem ve olumsuzluk hissetmem" demişlerdir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerini toplamak amacı ile araştırmacılar tarafından yedisi demografik olmak üzere on yedi soruluk yarı yapılandırılmış mülakat soruları hazırlanmıştır. Sorular alanında uzman üç öğretim üyesinin görüşüne sunulmuş gelen dönütler sonucu iki soru çalışmadan çıkarılmış ve sorular son haline getirilmiştir. Görüşme sorularının geçerlik çalışması için verilerinin çalışma metninde yer almasını istemeyen ve bu nedenle çalışma grubunda yer almayan bir öğretmen adayı ile görüşme soruları uygulanarak araştırmanın pilot çalışması gerçekleştirilmiştir. Veriler 2022 yılı Haziran ayında yüz yüze görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Her görüşmenin başında ses kaydı almak için katılımcılardan izin istenmiş, onaylarının ardından görüşmelere geçilerek sohbet tarzında ilerleme yoluyla görüşmeler tamamlanmıştır. Her bir görüşme ortalama yirmi dakika sürmüş, katılımcıların konu ile ilgili düşüncelerini mümkün olduğunca ifade edebilmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Tüm görüşmeler tamamlandıktan sonra yazıya dökülmüş olan görüşme dökümleri katılımcılara yollanmış, görüşlerinde eklemek ya da çıkarmak istedikleri yerler olup olmadığı sorulmuştur. Gelen dönütlerde herhangi bir değişim olmadığı görülmüş ve böylece katılımcıların piyano performansı öz yeterliklerine ilişkin düşüncelerini tespit etmeye yönelik düşünce ve algılarının ne yönde olduğuna ilişkin detaylı bilgilere ulaşılarak katılımcıların konu ile ilgili bakış açısı, görüş ve deneyimlerinden en iyi şekilde yararlanılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın kapsam geçerliğini sağlamak amacı ile elde edilen bulgular başka bir araştırmacı ile birlikte incelenmiş ve görüş ayrılığının yaşandığı maddeler tartışılarak uzlaşma sağlanmıştır. Ayrıca çalışmanın güvenilirliğini artırmak amacı ile bulgular doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde betimsel içerik analizi yapılarak kategoriler oluşturulmuş ve öğretmen adaylarının ifadelerinden doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Verilerin analizleri, Gün ve Yıldız'ın (2014) piyano performansı öz yeterlik ölçeğinde yer alan, Performans düzeyi algıları (kendi piyano performanslarına ilişkin görüşleri ve sahne kaygısı algıları) ve sahne kaygısı algısı (topluluk karşısında çalarken kendi piyano performanslarına ilişkin hissettikleri) faktörleri doğrultusunda incelenmiş ve analiz edilmiştir. Çalışma verilerine ilişkin içerik analizi yapılırken ses kaydı alınmış olan

görüşmeler öncelikle yazıya dökülmüş ve her bir katılımcının görüşünün yer aldığı döküme bir sayı verilerek kodlanmıştır (K1 Katılımcı 1 gibi). Ardından tüm görüşmeler ayrıntılı olarak her iki araştırmacı tarafından defalarca dikkatle okunmuştur. Çünkü nitel bir çalışmanın güvenilirliği araştırmanın mümkün olan en detaylı şekilde okuyuculara aktarılması ile mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Okumaların ardından her bir soruya ilişkin tüm görüşme dökümlerinden alınan cevaplar ilgili sorunun altına yığılmış, bölümlere ayrılan görüşme dökümleri araştırmanın amacı ve görüşme soruları çerçevesinde kavramsallaştırılarak kategorize edilmiş ve bu kategoriler tablolastırılmıştır. Her bir tabloda yer alan kategorileri oluşturan görüşler ilgili tablonun altında sunulmuş ardından uzman iki öğretim üyesinin görüşüne sunulurken kategoriler ile görüşme dökümlerinin uyumları kontrol edilmeye çalışılmıştır. Gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra bulgular son haline getirilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamında katılımcıların görüşlerinden elde edilen bulgular ve görüşme dökümlerinden örnekler yer almaktadır.

Tablo 7. Katılımcıların Kendi Piyano performanslarına ilişkin görüşlerinin dağılımları

Kategori	İfade	Katılımcı kodu	
Piyano performansı	Yeterli değil	K1, K2, K3, K8	
	Yeterli	K4, K6, K9,	
	Orta düzeyde	K5, K7, K10	
Arkadaşları ile kendisini kıyas yapma	Hayır kıyaslamıyor	K2, K4, K6, K7, K8, K10	
	Evet kıyaslıyor	Kıyaslamada kendisini yeterli buluyor	K3, K9
		Kıyaslamada kendisini yetersiz buluyor	K1, K5

Tablo 7 verileri incelendiğinde, katılımcıların kendi piyano performanslarını nasıl değerlendirdiklerine ilişkin düşünceleri görülmektedir. Görüşmelerde üç katılımcı kendi piyano performansını yeterli bulduğunu, dört katılımcı yeterli bulmadığını ve üç katılımcı da orta düzeyde bulduğunu ifade etmişlerdir. Tablo verilerini destekleyen görüşme örnekleri: K1" Çok iyi değilim, iyi olduğumu düşünmüyorum, iyi çalamıyorum"; K2" ... Çok uzun zamandır piyano çalıyorum ama 8 yıldır piyano çalıyormuşum gibi bir piyano çalmıyorum açıkçası. Yanlış bir eğitimle başladığım için tekrar tekrar yeniden başlamışım gibi piyano çalmaya başlıyorum sürekli olarak. Piyano çalmada kendimi çok da beğenmiyorum açıkçası"; K3" Şu son zamanlarda pek yeterli görmüyorum aslında. 2 yıl boyunca sürekli zaman ayırıyordum piyanoya son üçüncü sınıfta derslerimiz de yoğundu o yüzden pek vakit ayıramadım ama zaman ayırdıkça daha da yeterli olacağımı düşünüyorum. Sadece bu bir senelik dönemde yeteri kadar çalışmadığım için yetersiz kaldım biraz"; K8" Bence çok yeterli değil. Çünkü gerektiği kadar çalışmadığımı düşünüyorum" derken, kendisini yeterli gördüğünü ifade eden katılımcılardan K4" Eşlikler için yeterli görüyorum"; K6" Yeterli çünkü öğretmenin bana verdiği gerek parçalar olsun gerek eşlik parçalar olsun belli bir süre de çalabilecek seviyeye gelmem ve bunu yapabilmem bunu gösteriyor"; K9" Piyano performansını kendim olduğum için söylemiyorum, açık yüreklilikle söylemek istiyorum. Çok sevdiğim için çok da azmediyorum. O yüzden piyano performansımı yüksek buluyorum, tabii ki daha ileri derecelere ulaşmak için çabalıyorum ama şu an olduğum seviyeden memnunum" demıştır. Kendisini orta düzeyde tanımlayan katılımcılardan K5" Uzun yıllardır

çalmadığım için bazı parçalarda zorlanabiliyorum yani daha kolay parçaları daha kolay çalabiliyorum. Çok iyi çalamadığım için orta düzeyde olduğumu düşünüyorum"; K7" Orta seviye bence yeterli değil 8 yılı göz önüne aldığımda kendimi yeterli bulmuyorum ama çok kötü de değilim"; K10" Tabii ki müzik öğretmenliği okuyan bir kişi için çok iyi olduğum söylenemez ama düşük de değil iyi de değil orta seviyede düşünüyorum kendimi" demişlerdir.

Çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının piyano performanslarını diğer arkadaş ya da akranları ile kıyaslayıp kıyaslamadıkları sorulduğunda alınan cevaplar da Tablo 7'de görülmektedir. Tablo verilerine göre katılımcıların altısı kendisini başkaları ile kıyaslamamaktadır. Görüşme dökümlerinden bazı örnekler şöyledir: K4" Kıyaslamam genelde çünkü çok kişisel bir şey oluyor. Herkesin herhangi bir çalgıda belirli bir kapasitesi oluyor. O yüzden başkasıyla kendimi kıyaslamam"; K6" Kıyaslamayı sadece kendimle yapmayı tercih ederim. Çünkü herkesin çalma düzeyi veya anlama düzeyi farklıdır"; K7" Genel olarak kıyaslamam"; K8" Ben kendimi kendimle kıyaslıyorum, yani arkadaşlarımla kıyaslamıyorum pek fazla"; K10" Yok kıyaslayamam, çok iyi olanlar da var ben kendimi iyi olduğumu düşünmüyorum. Çünkü etrafımda bir sürü o enstrümanı çalan kişiler var yani ben onların yanında yani kendimi kıyaslayamam o konuda" demektedir. Bu görüşlere karşın dört katılımcı kendi piyano performanslarını diğer arkadaşları ile kıyasladıklarını belirtmiş bu konudaki fikirlerini K1" Kendimi yetersiz seviyede görüyorum. Onların yanında ben yetersiz hissediyorum"; K5" Çalmadığımı, daha iyi çalamadığımı fark ediyorum"; K2" Hayır, bence herkesten kötüyüm. Kimse böyle düşünmüyor ama ben böyle düşünüyorum" " işte dediğim şeylerden dolayı nasıl diyim. Deşifrem çok zor. Bir parçayı bitirmem benim çok uzun zamanımı alıyor yani, bitiremiyorum bir de sıkılıyorum piyano çalarken falan hep böyle gerideyim yani herkesten, geride olduğumu düşünüyorum. Olması gereken, olması gerektiği kadar çalışmıyorum. Olmam gereken yerde değilim şu anda piyanoda seviye olarak" derken; K3" Yani en zirvedeyim diyemem ama kötülerin arasındayım da diyemem. İyilerin arasında olduğumu düşünüyorum"; yorumları ile belirtmişlerdir.

Tablo 8. Katılımcıların topluluk karşısında çalarken kendi piyano performansına ilişkin hissettiklerinin dağılımları

Kategori	İfadeler	Hissedilen duygular	Katılımcı kodu
Konsere katılma durumları	Evet	İsteklilik	K2, K3, K8
		Kendini göstermek isteme	K4, K6, K9
	Hayır	Piyano performansını yetersiz hissetme	K1
		Rezil olma korkusu	K1, K5, K7, K10
Performans uygulaması öncesi		Sinirli ve gergin hissetme	K1, K3, K5, K9
		Heyecanlı olma	K7, K8, K10
		Rahat hissetme	K4, K6
		Başlangıç piyano eğitiminden kaynaklanan sorunlardan gergin hissetme	K2
Performans korkusu ile baş etme yolları		Çözüm bulamama	K1, K5, K7, K10
		Çok çalışarak aşma	K3
		Kendisini motive etme	K9

Araştırmanın katılımcılarının konser ya da herhangi bir performans uygulamasına katılma durumlarının incelendiği Tablo 8 verilerine göre, katılımcıların çoğu (altısı) bir konserde piyano çalmıştır. Öğretmen adaylarından üçü (K2, K3 ve K8) konser ya da herhangi bir performans gösteriminde piyano çalmaya istekli olduklarını belirtmişlerdir. Üç katılımcı da görüşmelerde "Konser planlamasında yer almak, katılmak isterim" demişlerdir. Konser ya da herhangi bir performans gösteriminde çalmak istemesini kendisini ifade etmek, göstermek olduğunu belirten üç katılımcının görüşleri de şöyledir: K6" Kendimi, çalışmalarımı insanlara göstermek isterim"; K9" Ben biraz heyecanlı bir insanım. Konserleri seviyorum, kendimi ifade etmeyi seviyorum. İnsanlara emeklerimi göstermeyi seviyorum"; K4" Kendimi gösterebileceğim tekniği zor olan eserler seslendirmek isterim."

Bu yorumlara karşın katılımcıların dördü herhangi bir performans uygulamasına katılmamıştır. Tablo 8 verilerinde görülebileceği gibi katılımcıların konser ya da herhangi bir performans uygulamasında çalmaktan kaçınmaların sebepleri kendi piyano performansını yetersiz bulma, rezil olma korkusu belirtilmiştir. Bu görüşleri destekleyen görüşme dökümlerinden örnekler, K1" Ben piyano çalarken kendimi rahat hissetmiyorum yani. Yeterli bulmadığım için de kötü çaldığımı düşündüğüm için de sonuçta ortama girmek istemem. Rezil olurum falan diye"; K5" Nedeni şu ben ders hocamın karşısında çalarken bile geriliyorum, takılabiliyorum. Daha çok kalabalık ortamda olunca daha çok karıştırırım. Sürekli takılırım. Parçayı bitiremem diye korkuyorum o yüzden"; K7" Heyecanlanma ihtimalim çok yüksek olduğundan çalamam büyük bir ihtimalle o an. Hata yapmaktan korkarım"; K10" Kendime bu konuda hiç güvenmiyorum. Özellikle kendi enstrümanımda çok heyecanlanan birisi olduğum için yani sahneye de çıkma fobim olduğu için o şekilde de enstrümanımda çıkmayı göze alamam" demişlerdir.

Yine Tablo 8'de, katılımcıların konser ya da performans uygulaması öncesi düşüncelerinin dağılımları da görülmektedir. Görüşmelerde çalışma grubunun bir performans uygulaması öncesinde nasıl hissettikleri sorulmuş alınan cevaplar doğrultusunda katılımcıların performans öncesinde sinirli ve gergin hissetme, heyecanlı olma, rahat hissetme ve başlangıç piyano eğitimlerinden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarına işaret eden görüşler ifade ettikleri görülmüştür. Görüşme dökümlerine ilişkin ham veriler incelendiğinde bu kategorilerin oluşmasını sağlayan görüşler şu şekildedir; K1, K5, K9" gergin olurum"; K3" Sinirli ve gergin olurum. Çalıştığım kadarını gösteremem ya da heyecandan takılırım gibi korkarım."

K7" Hata yapma korkusundan çok heyecanlı olurum, ellerim titrer"; K8" Heyecanlı olurum sadece ve strese girerim"; K10" Ellerim titrer, ellerim buz kesilir, ayaklarım titrer yani dilimde sürtüşmeler olur. Yani çok heyecanlanırım"; K4" Konser öncesinde genelde çok rahat olurum"; K6" Kendimi oldukça rahat hissederim çünkü sinirli ve gergin hissedersem o an kafamda duygu ve düşüncelerimi yansıtamayacağım için bunu da piyanoya da veremem gösteremem"; K2" İlk piyanoya başladığımda notalardan çok ezbere duyuyordum ve çalışıyordum. Hocam da güzel çaldığımı gördüğü için kulaktan çalmamı çok önemsemiyordu. Notadan çalmayı ben sevmiyordum bu durumu öğretmenim de önemsemiyordu sanırım. Sadece ezbere çalışıyordum. Başlangıç aşamasında hep ezberleyerek çaldığım için şu anda zorlanıyorum. Deşifre yapmak zor geliyor. Nota çalışmak çok zor geliyor. İlerleyemiyorum o nedenle" demişlerdir.

Tablo 8'de ayrıca, katılımcıların performans korkusu ile baş etme yollarına ilişkin dağılımları görülmektedir. Performanslarında korku yaşadıklarını ifade eden katılımcılara bu sorunla baş etme yollarının neler olduğunu sorduğumuzda öğretmen adaylarından dördü (K1, K5, K7, K10) bu sorunu çözemediklerini ifade etmiştir. Bu görüşleri destekleyen görüşme örnekleri: K1" Bu sorunu pek çözemiyorum. Yaptığım

herhangi bir şey yok, sakin olmaya çalışıyorum yani bazen oluyorum bazen olamıyorum"; K5, K7" Yani çok da çözemiyorum aslında" K10" Ben aylarca çalışsam da yıllarca çalışsam da bu fobimi yenemiyorum" olmuştur. Bir katılımcı (K3) Korkularını piyano çalışma sürelerini artırarak çözmeye çalıştığını ifade etmiştir" Performans korkumu fazlasıyla çalışarak çözmeye çalışıyorum yani olabildiğince riski en aza indirmeye çalışıyorum" demıştır. Yaşadığı performans kaygısını kendi kendisini motive ederek aşmaya çalıştığını ifade eden K9" Kendime birçok kişinin konser sırasında benimle birlikte aynı heyecan içerisinde olacağını hatırlatıyorum yani o konser esnasında yanımda benim gibi olan insanlar olacak diye düşünüp rahatlamaya çalışıyorum" yorumunu yapmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma, müzik öğretmeni adaylarının piyano performansı öz yeterliklerine ilişkin düşüncelerini incelemek amacı ile yürütülmüştür. Çalışmaya katılanların sekizi kadın ikisi erkektir. Çalışma grubunun bireysel çalgı seçimlerinde kadın öğretmen adaylarının piyanoyu bireysel çalgı olarak erkek öğrencilere göre daha fazla tercih etmiş oldukları söylenebilir. Verilerde erkek katılımcıların tamamının piyano performansını yeterli gördüğü, kadın katılımcıların neredeyse tamamının ya yeterli görmediği ya da orta düzeyde yeterli olduğunu düşündüğü belirlenmiştir. Ancak literatürde piyano özyeterliğe ilişkin yürütülen çalışmalarda (Kurtuldu, 2017; Jelen, 2017; Piji Küçük, 2015; Ünal ve Bulut, 2019) bu bulgunun aksine cinsiyet değişkeni yönünden farklılık olmadığı belirtilmiştir. Çalışmamızdaki bu farkın katılımcı sayısının az olmasından ve çalışma grubunun özelliği itibarı ile erkek ve kadın katılımcı sayılarının eşit olmamasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Katılımcıların neredeyse tamamının yaşadığı yerde çalışabileceği enstrüman vardır. Yalnızca bir katılımcının yoktur ancak bu durumu dönem başarısını olumsuz etkilememiştir.

Piyano eğitimi alınan yıla göre katılımcıların büyük çoğunluğu dört yıl ya da daha fazla süredir piyano eğitimine devam etmektedir. Ancak veriler incelendiğinde katılımcılar yönünden piyano eğitimi alınan yıl arttıkça dönem ortalamalarının arttığı söylenemez. Örneğin K2 sekiz yıldır piyano eğitimi almasına karşın bireysel çalgı ders ortalaması FF olarak belirtilmiştir. Ancak üç yıldır piyano eğitimi almakta olan K3'ün not ortalaması AA'dır. Bu bulgu yorumu desteklemektedir.

Buna karşın çalışılan saat ya da piyano çalışma sıklığının başarı ile ilişkisi olduğu tespit edilmiştir. Her gün piyano çalıştığını belirten katılımcıların not ortalamalarının AA ya da BA olduğu, haftada bir gün çalıştığını ifade eden katılımcının not ortalamasının ise FF olduğu tespit edilmiştir. Bu durum piyano çalışma süresi ve sıklığının bireysel çalgı başarısını doğrudan etkilediğini düşündürmüştür." Çalgı çalışmanın planlanması kimi zaman öğrenciler tarafından zor ve karmaşık gibi görülüp göz ardı edilse de, bu süreç öğrenciyi başarıya taşıyan en önemli faktörlerden biridir" (Parasız ve Gülüm, 2017, s. 1048). Özellikle piyano eğitiminde başarı ancak düzenli çalışma süreci ile gerçekleşebilir. Ayrıca yapılan çalışmalarda bireysel çalgı çalışma alışkanlığı arttıkça; bireysel çalgı not ortalamalarının arttığı tespit edilmiştir (Şentürk ve Bölek 2019). Benzer şekilde Pirlibeylioğlu, 2015; Gün, 2014; Özmenteş, 2011; yapmış oldukları çalışmalarda bu sonucu destekler nitelikte sonuçlara ulaşmışlardır. Kurtuldu (2017) çalışmasından elde ettiği verilere göre öğrencilerdeki başarı düzeyinin, öğrencilerin kendilerini piyanoda yeterli hissetmelerini etkilediğini belirtmektedir.

Bireysel çalgı çalışma alışkanlıkları yönünden Piji Küçük ve Kar (2021) çalışmalarında çalgı deneyimleri yüksek olanların çalgı çalışma alışkanlıklarının daha az deneyimli olanlara göre daha fazla olduğunu tespit etmişlerdir. Çalışmamızın verileri

incelendiğinde genelde benzeri bir veri görülürken yalnızca sekiz yıllık piyano deneyimi olan bir katılımcının en az çalışma alışkanlığı olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun katılımcının bireysel farklılıklarından kaynaklandığı düşünülebilir. Dört katılımcının piyano çalışmaları sırasında etrafına rahatsızlık verdiğini düşündüğü ve bu durumun çalışmalarını olumsuz etkilediğini vurguladığı tespit edilmiştir.

Katılımcılar genel olarak bireysel çalgısını sevmektedir ve tamamı piyano çalmayı etrafına önermektedir. Çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarının çoğunluğu kendisi piyano performansını kimse ile kıyaslamamakta kıyas yapan dört katılımcının da ikisi bu kıyaslamada kendisini daha yeterli bulurken ikisi kıyaslamada kendisini yetersiz bulmaktadır. Benzer şekilde Kurtuldu (2010)'da öğrencilerin piyano eğitimi sürecinde öz yeterliliğe ve bireysel beceriye yönelik eksiklikler taşıdığını vurgulamaktadır.

Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu meslek yaşamlarında piyanoyu kullanmayı planlamaktadır. Kullanım alanları olarak şarkı ya da parçalara eşlik etmede, özel gün ya da etkinliklerde, ders anlatımlarında, bireysel bir çalgı olarak öğretiminde ve etkinliklerde resital olarak icra etme gibi çeşitli alanlarda kullanabileceklerini düşündükleri belirlenmiştir. Mesleki yaşantısında bireysel çalgısını kullanmayı planlamayan iki katılımcı da kendisini piyanoda yetersiz bulduğu için kullanmayacağı tespit edilmiş ve katılımcıların büyük çoğunluğunun kendisini piyanoda yeterli bulmadığı için akademik kariyer planlamadığı belirlenmiştir.

“Etkili bir piyano performansı, müzikal ve teknik güçlüklerin bir arada bulunduğu karmaşık bir yapıya dayanmaktadır” (Gün ve Yıldız, 2014). Çalışma grubunda yalnızca üç katılımcı kendi piyano performansını yeterli bulmakta buna karşın dört katılımcı yeterli bulmamakta ve üç katılımcı da orta düzeyde çalabildiğini düşünmektedir. Bu bulgu Pirlibeylioğlu (2015)'in araştırmasındaki katılımcıların kendilerini genelde ortalama bir öz yeterlik algısında hissetmeleri bulgusu ile örtüşmektedir.

Çalışma grubundaki katılımcıların altısı bir konser ya da etkinlikte piyano çalmıştır. Ancak dört katılımcının kendini yetersiz bulma ve rezil olma korkusu nedeni ile konser ya da etkinliklerde piyano çalmak istemediği ve katılmadığı belirlenmiştir. Bu bulguyu destekleyen Gün ve Yıldız (2013, s. 109)'a göre, “bazı öğrenciler topluluk önünde ya da birine piyano çalarken gerginlik yaşarlar.”

Bir performans uygulamasından önce katılımcıların büyük çoğunluğunun kendisini sınırlı ve gergin hissettiği ve heyecandan kaynaklanan sorunlar yaşadığı tespit edilmiştir. Bu katılımcıların performans kaygısına ilişkin de genelde çözüm bulamadıkları görülmüştür.

Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu meslek yaşamlarında piyanoyu kullanmayı planlamaktadır. Kullanım alanları olarak şarkı ya da parçalara eşlik etmede, özel gün ya da etkinliklerde, ders anlatımlarında, bireysel bir çalgı olarak öğretiminde ve etkinliklerde resital olarak icra etme gibi çeşitli alanlarda kullanabileceklerini düşündükleri belirlenmiştir. Mesleki yaşantısında bireysel çalgısını kullanmayı planlamayan iki katılımcı da kendisini piyanoda yetersiz bulduğu için kullanmayacağı tespit edilmiş ve katılımcıların büyük çoğunluğunun kendisini piyanoda yeterli bulmadığı için akademik kariyer planlamadığı belirlenmiştir.

Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre; bireysel çalgı seçimlerinde öğrencilerin seçecekleri çalgıyı, öğrenme aşamaları, zorlukları, çalgının sağlayacağı mesleki avantajlar ve kullanım alanları hakkında yeterli bilgilendirme yapılması, seçilecek enstrümanın hangi müzik türlerinde aktif kullanıldığı ve bu müzik türlerinin öğrencinin müzik tercihlerine

uygunluğunun göz önüne alınması gerektiğinin anlatılması, eğitimcilerin yalnızca batı müziği eserlerini değil Türk müziği eserlerini de ders repertuvarına alması, çalgının her yönü ile öğretmen adaylarına tanıtılması, ders öğretmenince motivasyonlarının artırılmasına yönelik yüreklendirici sözler söylenmesi ve ayrıca konser ve dinletilerin yapılma sıklığının artırılması, öğrencilerin bu konserlere gerek dinleyici gerekse icracı olarak katılmalarının sağlanması önerilmiştir

Kaynakça

- Arseven, A. (2016). Öz Yeterlilik: Bir Kavram Analizi. *Electronic Turkish Studies*, 11(19), 63-80.
- Akkuş, Z. (2013). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Özyeterlilik İnanç Düzeylerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (2013), 102-116.
- Babacan, M. D., & Babacan, E. (2017). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Performansı Öz Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, (32), 1299-1318.
- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Çepni, S. (2018). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş. Trabzon: Celepler Matbaası.
- Durak, M. (2020). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Piyano Performansına Yönelik Öz Yeterlilik Algıları ile Sınav Kaygıları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Eyitmiş, A. M., Yıldız, C., & Durmuş, A. (2020). Öz Yeterlilik ve Çalışma Yaşam Kalitesinin Motivasyon Üzerine Etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 103-114.
- Gün, E., & Yıldız, G. (2014). Müzik Öğretmeni Adaylarına Yönelik Piyano Performansı Öz Yeterlilik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 9(5), 1053-1065.
- Gün, E., & Yıldız, G. (2013). Piyano Eğitiminde Başarıyı Etkileyen Faktörler. *Fine arts*. 8 (1), 103-114.
- Jelen, B. (2017). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygısı ve Piyano Performans Öz Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(39), 3389-3414.
- Kotaman, H. (2008). Özyeterlilik İnanç ve Öğrenme Performansının Geliştirilmesine İlişkin Yazın Taraması. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 111-133.
- Kurtuldu, M. K. (2017). Piyano Öğrencilerinin Öz Yeterlilik Düzeyleri ile Piyano Dersi Başarılarının Karşılaştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(1), 67-78.
- Kurtuldu, M. K. (2010). Piyano Eğitiminde Başarısızlık Nedenlerine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(3), 917-930.
- Kurtuldu, M. K., Bulut, D. (2017). Development of a Self-Efficacy Scale Toward Piano Lessons. *Educational Sciences: Theory & Practice*. 835-857. doi: 10.12738/estp.2017.3.0209.
- Özer, B. (2020). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Düşünme Stilleri ve Piyano Dersine Yönelik Özyeterlilikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (56), 243-271.

- Özmenteş, S. (2011). Müzik Öğretimine Yönelik Özyeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Dünya'daki Eğitim ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 30-36.
- Parasız, G., & Gülüm, O. (2017). Öğrencilerin Haftalık Keman Çalışma Alışkanlıklarının İncelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6 (31), 1045- 1075.
- Piji Küçük, D. (2015). Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Piyano Eşliği Alanındaki Öz Yeterlik Algıları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(16), 220-236.
- Piji Küçük, D., & Kar, H. (2021). Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Çalışma Alışkanlıkları. *Kesit Akademi Dergisi*, 7(28), 402-432.
- Pirlibeylioğlu, B. (2015). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 3. Ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Piyano Performansı Özyeterlik Algıları ile Piyano Öğretim Elemanlarının Öğrencilerin Piyano Performansı Hakkındaki Görüşleri (Ege Bölgesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Şentürk, G. C., & Bölek, A. (2019). Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Öz Yeterlik Durumlarının İncelenmesi. *Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 1110-1135.
- Uslu, M. (1998). *Türkiye'de Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılması ve Geliştirilmesi*. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara üniversitesi.
- Ünal, B., Bulut, D. & Öz, M. G. (2019). Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Piyano Dersine Yönelik Öz Yeterliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 77, 1-18.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldız, G. (2017). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarına Yönelik Müzik Eğitimi Öz-Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 9 (19), 396-407.
- Yıldız, F. N. Y., & Kardeş, F. (2021). Ergenlerde Akademik Öz Yeterlik, İçsel Motivasyon, Azim ve Psikolojik Dayanıklılığın İyi Oluş ile İlişkisinin İncelenmesi. *Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 1073-1099.
- Yokuş, H., Demirbatır, R. (2009). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Türk Halk Müziği Kaynaklı Piyano Eserlerinin Piyano Eğitiminde Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (2), 515-528.